

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1966-1967.

15 JUNI 1967.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Verdrag tot oprichting van een Europese organisatie voor astronomisch onderzoek op het zuidelijk halfrond;
 2. Financieel Protocol bij het gezegd Verdrag en Bijlage,
- opgemaakt te Parijs op 5 oktober 1962.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **VAN BOGAERT**.

DAMES EN HEREN,

1. Ontstaan van het Verdrag.

Naar de memorie van toelichting is de oprichting van een organisatie voor astronomisch onderzoek op het zuidelijk halfrond overwogen geworden tijdens de besprekingen die plaats hadden in juni 1953 in een comité waarin sterrekundigen zetelden uit België, de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland en Zweden. De sterrekundige studie van het zuidelijk halfrond is minder ver gevorderd dan die van het noordelijk halfrond, omdat de meeste observatoria in dit laatste gebied gelegen zijn. Astronomisch is het echter van belang ook in het zuidelijk

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Ansiaux, Crommen, Custers, De Winter, Gillon, Herbiet, Housiaux, Mevr. Jadot, de heren Leemans, Lilar, Henri Moreau de Melen, Rolin, Van Houtte en Van Bogaert, verslaggever.

R. A 7369

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
391 (Zitting 1966-1967) : Ontwerp van wet.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
18 mei 1967.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1966-1967.

15 JUIN 1967.

Projet de loi portant approbation des Actes internationaux suivants :

1. Convention portant création d'une organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral;
 2. Protocole financier annexé à la dite Convention et Annexe,
- faits à Paris le 5 octobre 1962.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. **VAN BOGAERT**.

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Genèse de la Convention.

L'exposé des motifs du projet indique que la création d'une Organisation pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral a été envisagée au cours des négociations qui ont eu lieu en juin 1953 au sein d'un comité où siégeaient des astronomes de l'Allemagne fédérale, de la Belgique, de la France, de la Grande-Bretagne, des Pays-Bas et de la Suède. L'étude astronomique de l'hémisphère austral est moins avancée que celle de l'hémisphère boréal, la plupart des observatoires étant situés dans cette dernière zone. Il importe cependant pour l'astronomie

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Ansiaux, Crommen, Custers, De Winter, Gillon, Herbiet, Housiaux, Mme Jadot, MM. Leemans, Lilar, Henri Moreau de Melen, Rolin, Van Houtte et Van Bogaert, rapporteur.

R. A 7369

Voir :

Document de la Chambre des Représentants :
391 (Session de 1966-1967) : Projet de loi.

Annales de la Chambre des Représentants :
18 mai 1967.

halfrond het nodig aantal waarnemingen te kunnen verrichten. Hoofdzakelijk zou men aandacht besteden aan de structuur en de evolutie van het Melkwegstelsel; de vorming en de evolutie van sterren en de structuur en het ontstaan van het expanderend heelal. Geen enkel land van het Europees kontinent blijkt echter alleen in staat te zijn de zware lasten te dragen van de oprichting en de werking van een sterrewacht, die over de instrumenten beschikt met de nodige sterkte. Een internationale samenwerking was de aangewezen methode om dit wetenschappelijk doel te kunnen bereiken.

Na de besprekingen in het voornoemd comité, werden de vertegenwoordigers verzocht hun respectieve regeringen te polsen over een dergelijke internationale coöperatie. In België besloot de Kabinetsraad op 2 april 1954 de besprekingen voort te zetten. De onderhandelingen hebben echter vrij lang geduurd. Naar de memorie van toelichting was dit hoofdzakelijk te wijten aan de delikate vraag naar de geschikte plaats waar het observatorium zich moest bevinden en aan de aarzelende houding van de Britse regering over een eventueel lidmaatschap van de organisatie. In Groot-Brittannië was men betrokken bij andere projecten en overwoog men de realisatie van een ontwerp dat betrekking had op de Commonwealth. Op initiatief van de Franse regering kwam ten slotte te Parijs een conferentie samen op 14 en 15 december 1960, waar de oprichting van een Europese organisatie werd besproken, die aan deze wetenschappelijke samenwerking zou beantwoorden. Op 5 oktober 1962 werd te Parijs het Verdrag tot Oprichting van de Europese Organisatie voor Astronomisch Onderzoek op het Zuidelijk Halfrond (European Southern Observatory ESO) ondertekend door België, de Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk, Nederland en Zweden. Deze laatste vier verdragstaten hebben het akkoord reeds geratificeerd.

2. Ontleding van het Verdrag.

In het inleidend gedeelte van de verdragstekst wordt gewezen op de reeds aangehaalde wetenschappelijke overwegingen, die reeds de aandacht van de leden van het comité van sterrekundigen gaande hielden in juni 1953.

De redactie van de clausules van het verdrag werd sterk geïnspireerd door de tekst van het Verdrag tot Oprichting van een Europese Organisatie voor Kernfysisch Onderzoek of C.E.R.N.-Verdrag van 1 juli 1953.

Artikel I bepaalt in zijn eerste lid de oprichting van de Europese Organisatie voor Astronomisch Onderzoek op het Zuidelijk Halfrond. In het tweede lid van dit artikel wordt de organisatie voorlopig te Brussel gevestigd. De definitieve zetelplaats zal door de Raad worden bepaald.

Zoals de memorie van toelichting vermeldt, heeft na de ondertekening van het verdrag, de Raad zijn werkzaamheden aangevangen op 5 en 6 februari 1964 en besloten Chili als land van vestiging te nemen.

In artikel II worden de doelstellingen opgesomd. Deze zijn in de eerste plaats de oprichting, de uitrus-

ten van een voldoende aantal observaties om eveneens te worden uitgevoerd in de zuidelijke hemisfeer. Les domaines qui feront l'objet de la recherche seraient l'étude de la structure et de l'évolution de la Galaxie, la formation et l'évolution des étoiles et la structure et l'origine de l'univers en expansion. Or, aucun pays européen ne paraît capable d'assumer seul les lourdes charges qu'impliquent la création et le maintien en activité d'un observatoire équipé des moyens instrumentaux les plus puissants. Une coopération internationale était dès lors tout indiquée pour atteindre cet objectif scientifique.

A l'issue des pourparlers qui eurent lieu au sein du susdit comité, les délégués furent invités à sonder leurs Gouvernements respectifs au sujet d'une coopération internationale dans ce domaine. En ce qui concerne notre pays, le Conseil de Cabinet décida, en sa séance du 2 avril 1954, de poursuivre les négociations. Celles-ci ont été assez longues. D'après l'exposé des motifs, ce fut principalement en raison du caractère délicat du choix d'un site approprié pour l'observatoire, ainsi que de l'attitude hésitante du Gouvernement britannique quant à sa participation éventuelle à l'organisation, la Grande-Bretagne étant engagée dans d'autres projets et ayant l'intention de créer un Observatoire Commonwealth. Finalement, convoquée à l'initiative du Gouvernement français, une conférence s'est réunie à Paris les 14 et 15 décembre 1960, conférence au cours de laquelle fut discutée la création d'une Organisation européenne qui s'occuperait de cette coopération scientifique. Le 5 octobre 1962, la Convention portant création d'une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral (European Southern Observatory — ESO) fut signée à Paris par la Belgique, la France, les Pays-Bas, la République fédérale d'Allemagne et la Suède. Les quatre derniers Etats ont déjà ratifié la Convention.

2. Analyse de la Convention.

Le préambule de la Convention, rappelle les considérations scientifiques dont nous avons déjà parlé et qui avaient attiré l'attention des membres du Comité des astronomes dès le mois de juin 1953.

Le texte de la Convention du 1er juillet 1953 pour l'établissement d'une Organisation européenne pour la recherche nucléaire (C.E.R.N.) a fortement inspiré la rédaction de la présente Convention.

L'article I prévoit, en son alinéa premier, la création d'une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral. Aux termes du 2e alinéa de cet article, le siège de l'Organisation est fixé provisoirement à Bruxelles. Le siège définitif sera fixé par le Conseil.

L'exposé des motifs rappelle qu'après la signature de la Convention, le Conseil a entamé ses travaux les 5 et 6 février 1964 et décidé de choisir pour site le Chili.

L'article II énumère les buts de la Convention. Il s'agit tout d'abord de la construction, de l'équipement

ting en de werking van een op het zuidelijk halfrond gelegen sterrewacht (lid 1). Het artikel bevat ook de opgave van een basisprogramma, dat neerkomt op het functioneren van de sterrewacht met een aantal uitdrukkelijk in de tekst opgesomde astronomische instrumenten (lid 2). Bijkomende programma's kunnen ook worden uitgewerkt, doch deze moeten voorafgaandelijk door de Raad worden goedgekeurd met de twee derde meerderheid der stemmen van alle lidstaten. Opdat echter een Staat niet zou kunnen gedwongen worden om tegen zijn wil aan de realisatie van een programma te moeten deelnemen, wordt er in de tekst aan toegevoegd, dat een lid, die het aanvullend programma niet heeft goedgekeurd, niet verplicht is tot de uitvoering ervan bij te dragen (lid 3).

De lidstaten zullen ook de uitwisseling bevorderen van specialisten en van wetenschappelijke en technische gegevens, die van nut zijn voor de realisatie der programma's waaraan zij deelnemen (lid 4).

De structuur van de Organisatie is zoals in de C.E.R.N. eenvoudig opgevat. Zij bestaat naar artikel IV alleen uit een Raad en een Directie.

De Raad is het orgaan met de hoogste bevoegdheid. Hij is samengesteld uit twee afgevaardigden voor iedere lidstaat. Ten minste één der afgevaardigden moet astronoom zijn. De delegatie kan ook nog door andere deskundigen worden bijgestaan (art. V, 1°). Elke lidstaat beschikt over één stem. Voor de aanvullende programma's en voor uitrustingen mag slechts een stem worden uitgebracht door de Staten, die een bijdrage daarvoor hebben toegezegd (art. V, 4°). Opdat de Raad geldige beslissingen zou kunnen nemen moeten ten minste twee derde van de leden aanwezig zijn (art. V, 5°). Behalve voor de beslissingen, waarvoor in het Verdrag uitdrukkelijk een andere meerderheid wordt voorzien, worden de besluiten van de Raad genomen met de volstrekte meerderheid van de stemmen van de aanwezige en stemmende leden (art. V, 6°).

De Raad bepaalt het beleid van de Organisatie op wetenschappelijk, technisch en administratief gebied. Hij keurt de begroting goed, doch daarvoor moet de beslissing getroffen worden door de gekwalificeerde meerderheid van de twee derde van de stemmen van de leden. Hij stelt de financiële regelingen vast in overeenstemming met het in bijlage van het Verdrag gesloten Financieel Protocol. De Raad controleert de uitgaven, hij verleent zijn goedkeuring aan de geverificeerde jaarrekeningen en maakt deze openbaar. Hij beslist over de samenstelling van het personeelskader en bevestigt de aanwerving van de hogere personeelsleden. Hij zorgt voor de publicatie van het jaarverslag over de werking der Organisatie. Hij verleent ook zijn eventuele goedkeuring aan het huishoudelijke reglement van de sterrewacht, dat door de Directeur wordt voorgesteld. Uiteindelijk heeft hij ook nog een residuele bevoegdheid doordat de verdragstekst hem toelaat alle maatregelen te nemen, die hij nodig acht voor de werking van de Organisatie (art. V, 2°).

De Raad vergadert ten minste één maal per jaar. Hij stelt zelf de plaats der bijeenkomst vast (art. V, 3°). Buitengewone vergaderingen kunnen worden ge-

et du fonctionnement d'un observatoire astronomique situé dans l'hémisphère austral (alinéa 1er). Cet article établit également le programme initial, qui comporte essentiellement le fonctionnement de l'observatoire au moyen d'un certain nombre d'instruments astronomiques cités expressément dans le texte (al. 2). Des programmes supplémentaires pourront être élaborés, mais ils devront être approuvés par le Conseil à la majorité des deux tiers des Etats membres. Toutefois, afin d'éviter qu'un Etat ne soit contraint de participer, contre sa volonté, à la réalisation d'un programme, le texte ajoute qu'un membre qui n'aurait pas approuvé le programme supplémentaire, n'est pas tenu de contribuer à son exécution (al. 3).

Les Etats membres faciliteront par ailleurs l'échange de spécialistes et d'informations scientifiques et techniques utiles à la réalisation des programmes auxquels ils participent (al. 4).

La structure de l'Organisation est aussi simple que celle du C.E.R.N. D'après l'article IV, elle comprend uniquement un Conseil et une Direction.

Le Conseil est l'organe qui dispose de la compétence la plus haute. Il est composé de deux délégués de chacun des Etats membres, dont un au moins doit être un astronome. La délégation peut encore être assistée d'autres experts (art. V, 1). Chaque Etat membre dispose d'une voix. Pour les programmes supplémentaires et pour les installations, seuls ont droit de vote les Etats qui ont accepté d'y apporter une contribution financière (art. V, 4). Les décisions du Conseil ne sont valables que si au moins les deux tiers des membres sont présents (art. V, 5). Sauf en ce qui concerne les décisions pour lesquelles la Convention prévoit expressément une autre majorité, les décisions du Conseil sont prises à la majorité absolue des Etats membres représentés et votants (art. V, 6).

Le Conseil détermine la ligne de conduite de l'Organisation en matière scientifique, technique et administrative. Il approuve le budget, mais en l'occurrence la décision doit être prise à la majorité qualifiée des deux tiers des membres. Il arrête les dispositions financières conformément au Protocole financier annexé à la Convention. Le Conseil contrôle les dépenses. Il approuve et publie les comptes annuels vérifiés. Il décide de la composition du cadre du personnel et approuve le recrutement du personnel supérieur. Il assure la publication du rapport annuel sur le fonctionnement de l'Organisation. Il approuve également le règlement intérieur de l'Observatoire, proposé par le Directeur. Enfin, il détient un pouvoir résiduaire, du fait que le texte de la Convention lui permet de prendre toutes les mesures qu'il juge nécessaires pour assurer le fonctionnement de l'Organisation (art. V, 2).

Le Conseil se réunit au moins une fois par an. Il décide lui-même du lieu de ses réunions (art. V, 3). Des réunions extraordinaires peuvent être convoquées

houden op verzoek van twee of meer leden (art. V, 9°). Hij stelt zijn huishoudelijk reglement op (art. V, 7°), en kiest zijn voorzitter onder de personen, die deel uitmaken van de Raad. Het voorzitterschap wordt uitgeoefend voor de ambtstermijn van één jaar. De voorzitter kan ten hoogste twee maal achtereenvolgens herkozen worden (art. V, 8°).

Naast de reeds aangehaalde bevoegdheden, werd aan de Raad ook nog initiatiefrecht verleend in twee belangrijke aangelegenheden. Hij kan nl. de structuur van de Organisatie aanvullen door hulporganen tot stand te brengen, waarvan hij de opdracht bepaalt (art. V, 10°). Hij mag ook de keuze doen van de plaats van vestiging van de sterrewacht en in verband daarmee de Raad zelfs de verdragsluitende bevoegdheid. Hij zal de overeenkomsten sluiten met de Staat op wiens grondgebied de Organisatie en de sterrewacht wordt gevestigd (art. V, 12°).

Naast de Raad werd, zoals voor de C.E.R.N., een Directie voor het wetenschappelijk, technisch en administratief personeel opgericht, dat onder leiding wordt gesteld van een Directeur. Deze wordt benoemd door de Raad voor een ambtsperiode, die ook door de Raad wordt bepaald. Ook deze raadsbeslissing wordt opnieuw getroffen met de gekwalificeerde meerderheid van de twee-derde van de stemmen van de lidstaten. Met dezelfde meerderheid kan de Raad ook een einde stellen aan zijn functie (art. VI, 1°, lid *a* en *b*).

De Directeur is met de algemene leiding van de organisatie belast ofschoon hij verantwoording verschuldigd is aan de Raad. Hij kan ook de raadsvergaderingen bijwonen wanneer de Raad daar zijn instemming toe verleent. Hij bezit echter alleen een raadgevende stem. Hij zal ook aan de Raad een jaarlijks rapport over de werking der Organisatie overleggen (art. VI, 1°, lit. *a*). De Directeur zal overgaan tot de aanwerving van het lager personeel in overeenstemming met het door de Raad aangenomen personeelsstatuut (art. VI, 3°).

Aangezien hij voor de dagelijkse werking moet instaan, is hij ook de wettelijke vertegenwoordiger van de Organisatie (art. VI, 1°, lit. *a*). Deze functie wordt overgenomen door de voorzitter van de Raad, wanneer het directeursambt onbezet is (art. VI, 1°, lit. *c*). Voorzitter en Directeur kunnen hun handtekening overdragen, in de voorwaarden, die door de Raad bepaald worden (art. VI, 1°, lit. *d*).

In het Verdrag wordt voor de Directeur en het personeel ook de onafhankelijkheid bedongen, die gewoonlijk aan de ambtenaren der internationale organisaties wordt opgelegd. Zij zullen uitsluitend in het belang van de Organisatie handelen en geen instructies van andere instanties ontvangen. Zij dienen zich te onthouden van iedere handeling, die strijdig is met hun functie. De verdragstaten verplichten zich, geen daden van beïnvloeding te stellen (art. VI, 4°).

Wetenschappelijke vorsers, die in de sterrewacht komen werken zonder tot het personeel van de Organisatie te behoren, staan ook onder het gezag van de Directeur en zijn onderworpen aan de reglementering die de Raad terzake kan uitvaardigen (art. VI, 5°).

à la demande de deux membres au moins (art. V, 9). Il arrête son propre règlement intérieur (art. V, 7) et élit en son sein un président, dont le mandat est d'un an et qui ne peut être réélu plus de deux fois consécutivement (art. V, 8).

Outre les attributions que nous venons d'énumérer, le Conseil dispose d'un droit d'initiative sur deux terrains importants : il peut compléter la structure de l'Organisation en créant des organes auxiliaires dont il définit le mandat (art. V, 10) et il a le droit de choisir l'emplacement de l'Observatoire, et à cet égard, il a même le pouvoir de conclure des accords. Il les conclura avec l'Etat sur le territoire duquel seront établis le siège de l'Organisation et l'Observatoire (art. V, 12).

Comme pour le C.E.R.N., il est créé, à côté du Conseil, une Direction du personnel scientifique, technique et administratif, qui est confiée à un Directeur. Celui-ci est nommé par le Conseil pour une période qu'il détermine. Cette décision du Conseil est également prise à la majorité qualifiée des deux tiers des Etats membres. Toujours à la même majorité, le Conseil peut mettre fin aux fonctions du Directeur (art. VI, 1, litt. *a* et *b*).

Le Directeur est chargé de la Direction générale de l'Organisation, mais il est responsable devant le Conseil. Il peut assister aux réunions de celui-ci lorsque le Conseil marque son assentiment. Il n'a cependant que voix consultative. Il soumet au Conseil un rapport annuel sur le fonctionnement de l'Organisation (art. VI, 1, *a*). Le Directeur procédera au recrutement du personnel subalterne conformément au règlement du personnel adopté par le Conseil (art. VI, 3).

Comme il doit assurer le fonctionnement journalier de l'Organisation, il la représente également dans les actes de la vie civile (art. VI, 1, *a*). En cas de vacance de la direction, cette fonction est assumée par le Président du Conseil (art. VI, 1, *c*). Le Président et le Directeur peuvent déléguer leur signature dans les conditions prévues par le Conseil (art. VI, 1, *d*).

La Convention exige de la part du Directeur et du personnel l'indépendance qui est habituellement réclamée des fonctionnaires des organismes internationaux. Ils agiront exclusivement dans l'intérêt de l'Organisation et ne recevront d'instructions d'aucune autre autorité. Ils doivent s'abstenir de tout acte incompatible avec le caractère de leurs fonctions. Les Etats contractants s'engagent à ne pas les influencer dans l'exécution de leur tâche (art. VI, 4).

Les chercheurs scientifiques qui travailleront à l'Observatoire sans appartenir au personnel de l'Organisation, sont placés, eux aussi, sous l'autorité du Directeur et soumis à la réglementation que le Conseil peut édicter en la matière (art. VI, 5).

Voor het lidmaatschap van de Organisatie werden volgende regelingen getroffen : drie soorten leden kunnen voorkomen. Ofschoon de verdragstekst niet woordelijk de kwalificatie vermeldt, zijn er oorspronkelijke en niet-oorspronkelijke leden. Artikel III bepaalt in zijn eerste lid, dat het lidmaatschap toebehoort aan de Staten, die verdragspartij zijn. Dit zijn zonder twijfel de Staten, die bij de sluiting het Verdrag ondertekend hebben. In het tweede lid van dit artikel wordt bepaald, dat volgens een speciale procedure ook andere Staten tot de Organisatie kunnen toetreden. Hierdoor worden de niet-oorspronkelijke leden bedoeld. De niet-oorspronkelijke leden kunnen vervolgens nog in twee soorten staten worden onderverdeeld; de procedure van toetreding is voor hen ook nog onderling verschillend. Er wordt nl. een onderscheid gemaakt tussen Staten, die aan de voorafgaande werkzaamheden van het Verdrag hebben deelgenomen en Staten, die daar niet bij betrokken zijn geworden. De eerstgenoemden, waarbij volgens de memorie van toelichting Groot-Brittannië moet behoren, kunnen steeds het Verdrag en het Financieel Protocol ondertekenen (art. XIII, 1°). Vervolgens zullen zij, zoals de oorspronkelijke leden, de akkoorden moeten ratificeren en goedkeuren naar hun respectievelijke grondwettelijke bepalingen en het depositum van de bekrachtigingsoorkonden wordt toevertrouwd aan het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken (art. XII, 2° en 3°).

De niet-oorspronkelijke leden, die niet tot de voornoemde categorie behoren, zullen echter slechts het lidmaatschap kunnen bekomen, wanneer de Raad met eenparigheid van alle stemgerechtigden, de toelating heeft verleend. Eens dat aan deze voorwaarde werd voldaan, zal het lidmaatschap bekomen worden door de nederlegging van een akte van adhesie door de betrokken Staat bij het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken (art. XIII, 4°).

Het lidmaatschap kan vrijwillig of onvrijwillig voor een betrokken Staat worden opgeheven. Een lid kan vrijwillig door opzeg aan zijn lidmaatschap verzaken. Na ten minste vier jaar, te rekenen vanaf de datum waarop hij lid werd, kan een Staat aan de hand van een schriftelijke mededeling, gericht aan de Voorzitter van de Raad, een opzeg verrichten. Deze uittreding sorteert haar rechtsgevolg op het einde van het boekjaar, dat volgt op het jaar, waarin de Voorzitter de mededeling heeft ontvangen. Het uittredend lid kan geen rechten laten gelden op vergoedingen van de gedane financiële bijdragen noch op de activa van de Organisatie (art. X).

Het lidmaatschap kan ook onvrijwillig worden verloren, omdat het bij wijze van sanctie kan ontnomen worden. Dit kan gebeuren wanneer een lid zijn verdragsrechtelijke verplichtingen niet naleeft. De Raad zal in een dergelijk geval de betrokken Staat verzoeken zijn verbintenissen uit te voeren en hij kan daarbij een bepaalde termijn vaststellen. Indien dan binnen het gestelde tijdperk het lid zijn verplichtingen nog niet nakomt zal de Raad met de eenparigheid van de stemmen van de overige leden tot uitsluiting kunnen beslissen. De uitgesloten Staat kan ook geen rechten laten gelden op vergoedingen voor gestorte bijdragen of op de activa van de Organisatie (art. XI).

Pour ce qui est de la participation des Etats à l'Organisation, il pourra y avoir trois catégories de membres. Bien que le texte de la Convention ne prévoit pas explicitement ces qualifications, l'Organisation comprendra des membres fondateurs et non-fondateurs. Aux termes de l'article III, 1, sont membres de l'Organisation les Etats parties à la Convention. Il s'agit indiscutablement des Etats qui ont signé la Convention lors de sa conclusion. Le même article dispose en son 2° alinéa que d'autres Etats peuvent être admis dans l'Organisation, selon une procédure spéciale. Cette disposition vise les membres non-fondateurs. Ceux-ci se subdivisent à leur tour en deux catégories, et la procédure d'adhésion sera différente dans chacun de ces deux cas. En effet, une distinction est faite entre Etats qui ont participé aux travaux préliminaires à la Convention et Etats qui n'y ont pas pris part. Les premiers, parmi lesquels, d'après l'exposé des motifs, il faut ranger la Grande-Bretagne, peuvent signer à tout moment la Convention et le Protocole financier (art. XIII, 1). Ensuite, comme les membres fondateurs, ils auront à approuver les accords intervenus, conformément à leurs règles constitutionnelles propres et les instruments de ratification seront déposés au Ministère des Affaires étrangères de la République française (art. XIII, 2 et 3).

Les membres non-fondateurs n'appartenant pas à la catégorie précitée, ne pourront cependant être admis que si le Conseil les y a autorisés à l'unanimité des Etats ayant voix délibérative. Une fois remplie cette condition, ils deviendront membres de l'Organisation en déposant un instrument d'adhésion auprès du Ministère des Affaires étrangères de la République française (art. XIII, 4).

Un Etat peut perdre la qualité de membre soit de sa propre initiative, soit sans le vouloir expressément. Un Etat peut se retirer volontairement de l'Organisation en dénonçant la Convention. Après un délai qui ne doit pas être inférieur à dix ans à compter de son entrée dans l'Organisation, il peut notifier son retrait par écrit au Président du Conseil. Ce retrait prend effet à la fin de l'exercice financier qui suit celui au cours duquel le Président a reçu ladite notification. Le membre qui se retire de l'Organisation ne peut exercer aucun droit de reprise sur les contributions financières qu'il a versées, non plus que sur l'actif de l'Organisation (art. X).

D'autre part, un Etat peut perdre la qualité de membre s'il en est privé à titre de sanction. C'est ce qui pourra se produire s'il cesse de remplir les obligations qui découlent de la Convention. Dans ce cas, le Conseil invitera l'Etat intéressé à exécuter ses engagements et il pourra à cet effet lui impartir un délai déterminé. Si le membre ne se conformait pas encore à cette invitation dans le délai imparti, le Conseil se prononçant à l'unanimité des voix des autres membres peut décider son exclusion. L'Etat exclu ne peut exercer aucun droit de reprise sur les contributions versées, non plus que sur l'actif de l'Organisation (art. XI).

Het verdrag is in werking getreden op de dag, waarop vier ratificatieoorkonden werden neergelegd en het totaal van de bijdragen niet minder bedraagt dan 70 % van de in het Financieel Protocol aangegeven schaal (art. XIV, 1°).

De Minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk stelt alle verdragstaten en de Directeur van de Organisatie op de hoogte van iedere akte van bekrachtiging of adhesie die op zijn Departement wordt gedeponeerd (art. XV, 1°). De Voorzitter van de Raad doet aan alle lidstaten mededeling van het vrijwillig of onvrijwillig verlies van een lidmaatschap (art. XV, 2°).

De registratie van het Verdrag en het Financieel Protocol op het Secretariaat-Generaal der Verenigde Naties werd bepaald door artikel XVI. Het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken moet daarvoor zorgen zodra het Verdrag van kracht is geworden.

Een speciale procedure werd ook ingesteld voor het amenderen van het Verdrag en het Financieel Protocol. Iedere lidstaat mag een amendement voorstellen. Hij moet dit echter mededelen aan de Directeur die het ter kennis brengt van de lidstaten, ten minste drie maanden voordat het in de Raad zal worden onderzocht (art. VIII, 1°). De Raad kan een amendement aan de leden aanbevelen, doch het zal slechts uitwerking hebben, wanneer het door alle leden is aanvaard geworden en dit in overeenstemming met hun respectieve grondwettelijke bepalingen en dat dertig dagen verstreken zijn nadat de laatste akte van aanvaarding werd ontvangen. De Directeur deelt de datum van het van kracht worden van de verdragswijziging mede aan de lidstaten (art. VIII, 2°).

Ook voor het regelen van geschillen betreffende de toepassing of de interpretatie van het Verdrag en het Financieel Protocol werden procedures bepaald. De partijen zijn vrij in het kiezen van een speciale procedure door onderling overleg. Indien dit niet is gebeurd, zal de Raad het geschil door een bemiddeling trachten te regelen. Indien ook dit geen resultaat heeft bereikt, zal het geschil aanhangig worden gemaakt bij het Permanente Hof van Arbitrage, overeenkomstig het Verdrag voor de Vreedzame Regeling der Internationale Geschillen van Den Haag van 18 oktober 1907 (art. IX).

Er moet ook gewezen worden op de mogelijkheid tot ontbinding der Organisatie. Deze gebeurt door een beslissing, die moet getroffen worden met de tweederden van de stemmen van de leden. Bij deze beslissing zal tevens een vereffenaar worden benoemd ofschoon de Staten steeds een bijzonder akkoord daarover kunnen afsluiten. De activa van de Organisatie zullen verdeeld worden onder de leden naar de verhouding van de door hen gestorte bijdragen vanaf het moment, dat zij verdragspartij zijn geworden. De passiva worden aangevuld in verhouding van de voor het lopend boekjaar vastgestelde bijdragen (art. XII).

Van bijzonder belang zijn de financiële regelingen. Deze komen voor in artikel VII van het Verdrag en het Financieel Protocol. Naar artikel VII zal de Raad voor de investering, de uitrusting, het basisprogramma

La Convention est entrée en vigueur le jour où le quatrième instrument de ratification a été déposé, le total des contributions atteignant à ce moment au moins 70 % selon le barème figurant dans l'annexe du Protocole financier (art. XIV, 1).

Le Ministre français des Affaires étrangères notifiera à tous les Etats membres ainsi qu'au Directeur de l'Organisation le dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion à son Département (art. XV, 1). Le Président du Conseil communique à tous les membres le retrait, volontaire ou non, d'un Etat (art. XV, 2).

L'enregistrement de la Convention et du Protocole financier au Secrétariat général des Nations Unies est réglé par l'article XVI. Le Ministère français des Affaires étrangères est chargé d'assurer cet enregistrement dès que la Convention sera entrée en vigueur.

D'autre part, une procédure spéciale a été prévue pour l'amendement de la Convention et du Protocole financier. Tout Etat membre peut proposer des amendements. Il doit toutefois les notifier au Directeur qui les communique aux Etats membres au moins trois mois avant leur examen par le Conseil (art. VIII, 1). Le Conseil peut recommander un amendement, mais celui-ci n'aura effet que s'il a été admis par tous les Etats membres procédant conformément à leurs règles constitutionnelles propres, et il entrera en vigueur trente jours après réception du dernier acte d'acceptation. Le Directeur communique aux Etats membres la date d'entrée en vigueur de l'amendement (art. VIII, 2).

La Convention prévoit également une procédure pour le règlement des différends quant à l'application ou l'interprétation de la Convention et du Protocole financier. Il est loisible aux parties de choisir d'un commun accord une procédure spéciale. A défaut de quoi, le Conseil s'efforcera de régler le différend par voie de médiation. Si son intervention ne donne aucun résultat, le différend sera soumis à la Cour permanente d'arbitrage de La Haye, selon les dispositions de la Convention du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux (art. IX).

Il convient également d'indiquer les possibilités de dissolution de l'Organisation. Celle-ci peut être dissoute par une résolution prise à la majorité des deux tiers des Etats membres. Par la même résolution, il sera procédé à la nomination d'un liquidateur, bien que les Etats puissent toujours conclure un accord spécial à ce sujet. L'actif de l'Organisation sera réparti entre les membres au prorata des contributions versées depuis qu'ils sont parties à la Convention. Le passif sera pris en charge par ces mêmes Etats membres au prorata des contributions fixées pour l'exercice financier en cours (art. XII).

Les dispositions financières ont une importance toute particulière. Elles figurent à l'article VII de la Convention et dans le Protocole financier. D'après l'article VII, le Conseil établira, à la majorité des deux

en de lopende bedrijfskosten, met de tweederden der stemmen een schaal vaststellen, die om de drie jaar zal worden herzien. In navolging van artikel VII, lid 1, litt. b) van het C.E.R.N.-Verdrag zal het netto nationaal inkomen als grond van de te treffen beslissing worden genomen (art. VII, 1°, litt. a). Geen Staat zal echter meer dan één derde van de totale bedragen voor zich moeten nemen en dit bedrag kan zelfs verminderd worden door een bij eenparigheid getroffen beslissing van de Raad, wanneer een nieuw lid in de Organisatie wordt opgenomen (art. VII, 1°, litt. c). Voor aanvullende programma's zal een speciale schaal door de Raad worden opgesteld voor de leden, die aan de verwezenlijking ervan deelnemen (art. VII, 2°). Staten, die geen bijdragen voor soortgelijke programma's leveren, mogen ook geen aandeel hebben in de werkzaamheden (art. VII, 5°).

Wanneer nieuwe leden worden aanvaard, zal de Raad voor hen een speciale bijdrage bepalen, die hun aandeel moet vertegenwoordigen in de reeds verrichte investerings- en uitrustingsuitgaven. Ook deze raadsbeslissing wordt getroffen met de tweederden der stemmen van de stemgerechtigden (art. VII, 3°). Deze speciale bijdragen moeten de bijdragen der andere leden verminderen. Van deze regel kan echter worden afgeweken door een raadsbeslissing, die met eenparigheid van stemmen werd getroffen (art. VII, 4°). Giften en legaten kunnen eveneens door de Raad worden aanvaard, indien hun voorwaarden niet onverenigbaar zijn met de doelstellingen van de Organisatie (art. VII, 6°).

In het Financieel Protocol werden ook de maatregelen getroffen voor de bijdragen, die bij de inwerkingtreding der Organisatie zullen worden opgelegd. Voor de periode, die eindigt op 31 december van het jaar waarin het Verdrag in werking treedt, stelt de Raad voorlopige ramingen vast op de begroting; deze werden geregeld naar de verhouding die blijkt uit de bijlage van het Financieel Protocol (art. 4, 1°). Indien een Staat na 31 december van voornoemd jaar lid wordt, worden de bijdragen van alle leden voor het komend jaar herzien (art. 4, 3°).

Het Financieel Protocol stelt ook een Financiële Commissie in. Zij wordt opgericht door de Raad en bestaat uit vertegenwoordigers van al de leden. Deze zal rapport uitbrengen aan de Raad over de ramingen der begroting en der uitgaven, die opgedragen werd aan de Directeur (art. 3 en art. 1, 2°). Zij zal daarbij rekening houden met het financieel reglement, dat door de Raad met eenparigheid moet worden gestemd en dat alle bijzonderheden moet bevatten over de begroting, de boekhouding en de financiën (art. 8). Op verzoek van de Raad kan de Directeur ook een aanvullende of herziene begroting voorleggen (art. 2).

De Raad kan ook de valuta bepalen, waarin de begroting zal worden uitgedrukt en waarin de bijdragen moeten worden betaald. De Raad kan echter ook eisen, dat de leden een gedeelte van hun bijdragen in andere valuta betalen, wanneer de Organisatie deze zou nodig hebben (art. 5).

tiers, un barème des contributions aux dépenses d'investissement et d'équipement, au programme de base et aux dépenses courantes de fonctionnement; ce barème sera revu tous les trois ans. C'est le revenu national net, calculé selon les règles établies à l'article VII, 1er alinéa, litt. b, de la Convention C.E.R.N. qui servira de base à la fixation de la contribution (art. VII, 1, a). Toutefois, aucun Etat ne sera tenu de payer plus du tiers du total des contributions, et ce maximum peut même être réduit par décision du Conseil, prise à l'unanimité, au cas où un nouvel Etat devient membre de l'Organisation (art. VII, 1, c). Pour ce qui est des programmes supplémentaires, le Conseil arrêtera un barème spécial à l'intention des membres qui y participent (art. VII, 2). Les Etats qui ne contribuent pas financièrement à de tels programmes n'ont pas le droit de participer aux activités (art. VII, 5).

Au cas où de nouveaux membres sont admis, le Conseil fixera pour eux une contribution spéciale, représentant leur part dans les dépenses d'investissement et d'équipement déjà effectuées. Cette décision doit, elle aussi, être prise à la majorité des deux tiers des membres ayant droit de vote (art. VII, 3). Les contributions spéciales seront portées en déduction des contributions des autres membres. Toutefois, il pourra être dérogé à cette règle par une décision prise à l'unanimité par le Conseil (art. VII, 4). Ce dernier peut accepter des dons et legs s'ils ne font pas l'objet de conditions incompatibles avec les buts de l'Organisation (art. VII, 6).

Le Protocole financier prévoit en outre des mesures en ce qui concerne les contributions qui seront dues à la date d'entrée en vigueur de la Convention. Pour la période se terminant le 31 décembre de l'année d'entrée en vigueur de la Convention, le Conseil établit des prévisions budgétaires provisoires et ceux-ci sont couvertes par des contributions fixées en fonction des taux figurant à l'annexe du Protocole financier (art. 4, 1). Si un Etat devient membre de l'Organisation après le 31 décembre de l'année d'entrée en vigueur, les contributions de tous les membres pour l'année suivante sont révisées (art. 4, 3).

Le Protocole financier institue d'autre part un Comité des Finances. Celui-ci sera créé par le Conseil et il sera composé de représentants de tous les membres. Il fera rapport au Conseil sur les prévisions budgétaires et sur les prévisions de dépenses que lui soumet le Directeur (art. 3 et art. 1, 2). Le Comité tiendra compte du règlement financier qui doit être approuvé par le Conseil statuant à l'unanimité et qui doit contenir toutes les modalités du régime budgétaire comptable et financier (art. 8). A la demande du Conseil, le Directeur peut présenter un budget additionnel ou révisé (art. 2).

En outre, le Conseil peut déterminer la monnaie dans laquelle le budget de l'Organisation sera établi et dans laquelle les contributions devront être payées. Il lui sera loisible toutefois d'exiger des membres qu'ils paient une partie de leurs contributions en toute autre monnaie dont l'Organisation aurait besoin (art. 5).

De Raad heeft ook de bevoegdheid een speciaal werkfonds op te richten (art. 6).

De boeking van ontvangsten en uitgaven evenals het opmaken van de jaarbalans behoren tot de bevoegdheid van de Directeur. De Raad zal echter financiële commissarissen benoemen voor een ambtstermijn van drie jaar. Deze hebben het toezicht op de regelmatigheid van de uitgaven zoals deze bepaald werden in de begroting en het financieel reglement. De Directeur moet hen alle nodige inlichtingen en hulp verschaffen (art. 7).

De financiële lasten van het lidmaatschap zouden voor België als volgt kunnen worden geraamd : het totaal bedrag der uitgaven van de Organisatie werd op 16,5 miljoen dollar gesteld voor de eerste acht jaren. Nadien werden deze geraamd op 600.000 dollar per jaar. In overeenstemming met de bijlage van het Financieel Protocol bedraagt vóór de jaren 1963 tot en met 1965 de bijdrage van België 11,32 % van de totale begroting. Het basisbedrag voor België zal voor de jaren 1966, 1967 en 1968 herleid worden tot 10,37 % omdat het moet aangepast worden aan het netto-nationaal inkomen. Indien Denemarken zou toetreden, zou voor België het basisbedrag verminderen tot 8,79 %.

Het Verdrag en het Financieel Protocol met zijn bijlage werd onderworpen aan het advies van de Raad van State. Deze wees er op, dat een analogie met het C.E.R.N.-Verdrag voorkomt maar dat artikel IX van dit akkoord betreffende de status van de Organisatie niet werd overgenomen. Indien echter het Verdrag tot Oprichting van een Europese Organisatie voor Economisch Onderzoek op het Zuidelijk Halfrond geen uitdrukkelijke regelen bevat over de rechtspersoonlijkheid, moet er toch worden op gewezen, dat uit de bevoegdheden toch duidelijk blijkt, dat zij deze bezit op volkenrechtelijk gebied en dat zij ook handelsbekwaamheid bezit op het gebied van het intern recht, wanneer dit nodig is om haar doelstellingen te verwezenlijken. Dit blijkt o.m. uit het vertegenwoordigingsrecht van de Directeur en uit het recht legaten of giften te aanvaarden. Bovendien moet er op gewezen worden dat naar artikel V, 12°, de Raad zal dienen af te sluiten met de Staat van vestiging en in een akkoord deze overeenkomst de rechtstoestand aan de Organisatie nader zal moeten worden bepaald en dit o.m. op het gebied der immuniteiten.

Het verslag en het ontwerp werden door de Commissie voor Buitenlandse Zaken met eenparigheid van stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
E. VAN BOGAERT.

De Voorzitter,
P. STRUYE.

Enfin, le Conseil peut instituer un fonds de roulement spécial (art. 6).

L'enregistrement des recettes et des dépenses ainsi que l'établissement du bilan annuel ressortissent au Directeur. Le Conseil désignera en outre des commissaires aux comptes dont le mandat est de trois ans. Ils certifient la régularité des dépenses quant à leur conformité avec le budget et avec le règlement financier. Le Directeur leur fournit toutes les informations et l'assistance dont ils peuvent avoir besoin (art. 7).

Pour la Belgique, les charges financières qui découleraient de son adhésion peuvent être évaluées comme suit : le montant global des dépenses de l'Organisation a été arrêté à 16,5 millions de dollars pour les huit premières années. Après cette période, les frais s'élèveraient à 600.000 dollars par an. Conformément aux dispositions de l'annexe du Protocole financier, la contribution de la Belgique pour les années 1963 à 1965 est de 11,32 % du budget total. Comme le barème des contributions doit être adapté au revenu national net, le taux de base de la contribution belge pour les années 1966, 1967 et 1968 sera ramené à 10,37 %. Au cas où le Danemark adhérerait à la Convention, le taux de base pour notre pays serait réduit à 8,79 %.

La Convention et le Protocole financier ainsi que son annexe ont été soumis à l'avis du Conseil d'Etat. Celui-ci souligne l'existence de certaines analogies avec la Convention C.E.R.N., mais note que l'article IX de cette dernière, qui est relatif au statut juridique de l'Organisation, n'a pas été repris. Si la Convention portant création d'une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral ne contient pas de règles explicites sur la personnalité juridique, il convient cependant de souligner qu'il résulte nettement des compétences qui lui sont dévolues, qu'elle possède en fait la personnalité sur le plan du droit des gens et qu'elle dispose de la capacité juridique sur le plan du droit interne, dans les cas où cela est nécessaire pour atteindre ses objectifs. Cette compétence se manifeste notamment par l'octroi d'un droit de représentation au Directeur et par la faculté qu'elle a d'accepter des dons et des legs. En outre, il y a lieu de signaler qu'en vertu de l'article V, 12, le Conseil doit conclure un accord de siège et que cet accord devra préciser la situation juridique de l'Organisation, notamment au point de vue des immunités.

Le projet de loi ainsi que le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. VAN BOGAERT.

Le Président,
P. STRUYE.